

Podprite nas!

Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije
Rakovniška ulica 4, 1000 Ljubljana

Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije
Pulmonary and Allergic Patients Association of Slovenia

ZD Rudnik, Rakovniška ulica 4, 1000 Ljubljana
Tela: 01 427 4444, Fax: 01 427 4443
e pošta: dpbs@siol.net, www.dpbs.si
TRR: 02045-0018294003
davčna št.: SI80238955

HUDA ALERGIJSKA REAKCIJA -

ANAFILAKSIJA

Anafilaksija je najbolj intenzivna alergijska reakcija takojšnjega tipa, ki po stiku z vzročnim alergenom akutno zajame vse organske sisteme v telesu in jo po intenzivnosti dogajanja in ogroženosti bolnika razdelimo v stopnje, I. – IV. Za I. stopnjo je značilna koprivnica s srbenjem, za II. tudi angioedem in prebavne motnje, pri III. prevladuje dušenje, stopnja IV pa je že šokovno stanje s kritično znižanim krvnim pritiskom.

POGOSTNOST ANAFILAKSIJE

Med ljudmi se registrira od manj kot 1 %, pa vse do 4 % primerov z eno izmed stopenj anafilaksije. Verjetno pa jih je celo več, saj vsak primer ni statistično zabeležen. Zaradi najtežje stopnje anafilaktičnega šoka na leto umrejo 1-3 osebe na 1 milijon prebivalcev, med vzroki je najpogosteje naveden pik žuželke.

VZROKI ANAFILAKSIJE

Po pogostnosti opazovanih dogodkov si po vrsti sledijo:

- piki žuželk, zlasti čebel, os in sršenov
- alergeni v hrani
- zdravila
- pripravki za specifično imunoterapijo
- hormoni, encimi, sestavine cepiv
- lateks

Med vzroki v hrani je pri odraslih vrstni red pogostnosti naslednji:

- arašidi in druge stročnice
- lešniki orehi, oreški
- ribe in morski sadeži
- sledijo kravje mleko, žitna moka
- drugi manj pogosti vzroki

Med zdravili so **najčešči vzrok** penicilin, amoxicillin, cefalosporini. Njim sledijo nesteroidni antirevmatiki in rentgenska kontrastna sredstva, lateks. Anafilaksija zaradi splošne narkoze ni pogosta, če pa jo je bolnik doživel, je zanj nujno ugotoviti varne pripravke za naprej.

Manj znani vzroki anafilaksije so delci pršic v mokah, pecivu, želatina, različna semena, npr. sezam, pinjole, laneno seme, heroin. Tudi fizikalni vplivi, kot so mrz, telesni napor, pritisk na kožo, jo morejo povzročiti.

KJE IN KDAJ SE POJAVIJO SIMPTOMI

Simptomi delovanja sproščenega histamina po vstopu alergena ali psevdoolergena v telo se začno zelo hitro, in to na koži, v dihalih, prebavilih, srcu in ožilju. Pri nekaterih osebah se po prvem histaminskem delovanju podobno pojavi znova čez nekaj ur. Najintenzivnejše je histaminsko delovanje po 30 do 60 minutah. Bolnik je prestrašen, srbijo ga dlani in podplati, lasišče. Temu pa sledijo dogodki, ki jih razdelimo v štiri stopnje intenzivnosti in ogroženosti.

PREPREČEVANJE IN ZDRAVLJENJE

Če je nekdo doživel anafilaksijo, je nujno točno proučiti vzrok in v prihodnje preprečiti stik s to snovjo. Po piku odstranimo želo, pri zdravlilu prekinemo dovajanje, pri hrani izzovemo bruhanje, izperemo želodec, pospešimo odvajanje. Zdravila za vsako stopnjo anafilaksije so odrejena v nacionalnih priporočilih, ki so na voljo vsem zdravnikom. Za bolnike je pomembno, da imajo pri sebi komplet tablet antihistaminika in glukokortikoida, kar zaužijejo v primeru koprivnice in prebavnih težav, če pa je **anafilaksija intenzivnejša**, je nujna uporaba **samoinjekcije** adrenalina v mišico in odhod po najkrajši **možni poti k zdravniku oz. na urgenco**. Težje stopnje spoznamo po oviranem dihanju, nastopu omotice in motene zavesti zaradi zniževanja krvnega pritiska. Pri bolniku brez motene zavesti je pomembno dovajanje večjih količin tekočine.

Prof. dr. Ema Mivšek Mušič,
internistka – pulmologinja in alergologinja